

חן חן אשר לו עָקָה. בַּחֲלוֹם חֲזִיוֹן לִילָה.
 וּבְבִרְיַת דָּם הַמִּילָה. בּוֹא יְבוֹא רֵץ פְּצָבִי: לַכְבוֹד...
 זְכוֹר לְטוֹב יָאִיר גְּרִי. וַיִּבְשֶׁר צִיּוֹן עִירִי.
 יֹאמֶר לָהּ הַתְּנַעֲרִי. מִעֶפֶר קוֹמִי שָׁבִי: לַכְבוֹד...
 קָבַל זִמְרַת מִהֶלְלִי. וּרְצָה צוּרִי גּוֹאֲלִי.
 לִילָה וְלֹא דוּמְיָה לִי. כָּל עוֹד נִשְׁמָתִי בִּי: לַכְבוֹד...

(חן חן) יֹא בְכִ'ת אֵלֵי וּגְיָהוּ נִצְר'. עֲמְרוּ מֵא יתַעֲב מֵא יִנְצֵר'.
 וּפִי כָל מִילָה וּזוֹהֵר. יַחֲצִיר וְלֹא יִכּוֹן גִּיאֲבִי.
 (זְכוֹר) אֲבַעְחוּ פִיסַע יֹא רַחֲמָן. יִתְגַּלְלָא לְקוֹמָךְ אֲלַעֲיָאן.
 וּנְנַצְרוּה אַעֲיָאן בֹּאֲעִיאן. יִגְלִי כְדָרִי וּנְפִיבִי.
 (קָבַל) אֲקַבֵּל צִלְאֲתִנָּא וְתִמְגִּידִנָּא. וְאַרְצָא יֹא אֲבוּנָא סִידִנָּא.
 הֵד עֲדָאנָא וְשֵׁד בִּידִנָּא. בֹּאֲרַכְנָא בְּשִׁלּוֹם יֹא רַבְבִּי.

* * *

סְעוּדַת מִצוּה (י)

* * *

דִּינֵי מִילָה וּמִנְהַגֶּיהָ

(א) הַחֻבָּה לְמוֹל אֶת הַבֵּן מוֹטֶלֶת עַל הָאָב וְלֹא עַל הָאִמָּה. וְאִם הָאִב
 לֹא מָל אֶת בְּנוֹ חַיִּיבִים בֵּית דִּין לְמוֹלוֹ. אִם לֹא מְלוּהוּ בֵּית דִּין
 חַיִּיב הוּא לְמוֹל אֶת עַצְמוֹ לְכַשִּׁיגְדֵּל.

(6) סְעוּדוֹת מִצוּה אֵלֶּה. בְּבִרְיַת מִילָה. בְּבִרְמִצוּה וּכְדוּמָה. רִצּוֹ שְׁתֵּהִינָה
 סְעוּדוֹת לְכָל דְּבַר. בְּנִטְלַת יָדִים. בְּרִכַּת הַמוּצִיא וּבְרִכַּת הַמְּזוֹן. בְּמִקְרָה
 שְׁדִבֵּר זֶה אִי אֲפֻשֶׁר מֵאִיוֹן סִיבָה שֶׁהִיא. טוֹב יַעֲשֶׂה בְּעֵלֵי הַשְּׂמִחָה שֶׁלֹּא
 לְהַגִּישׁ לְקַהֲלֵי לֶחֶם. וַיִּסְתַּפְּקוּ בְּדִבְרֵים שֶׁאֵינָם מְצֻרִיכִים נִטְלַת יָדִים,
 בְּכַדִּי שֶׁלֹּא לְהַכְשִׁיל אֶת הַקָּהֵל בְּאֲכִילָה לֹלֵא נִטְלַת יָדִים, וְעֲלִיהֶם וְעַל
 כָּל הַקָּהֵל תְּבוּא בְּרִכַּת.

(ב) אין מלין בלילה אלא ביום. וכל היום כשר למילה אלא שהזריזין מקדימין למצוות⁷).

(ג) מילה שלא בזמנה אינה דוחה שבת. כמו כן אין עושין אותה לא ביום חמישי ולא ביום שישי⁸).

(ד) הרה"ג ר' אברהם אדאדי זצ"ל, כתב בספרו „ויקרא אברהם“ שמנהגנו שהבן הראשון הנולד, זוכה בסנדק אבי היולדת. ואם הוא איננו, זוכה בו אחיה. אבל בתנאי שהסנדק מביא משלו קודם המילה כל הבגדים הצריכים לתינוק.

ועוד כתב שמנהג הוא שאין אבי הבן עושה מלאכה ביום המילה, שהרי היום בשבילו הוא יום טוב. והביאו רמז לזה ממה שכתוב „ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק“. — „הגמל“ נוטריקון: הג—מל. ביום ה"ג (בגימטריא 8) מל ועשה משתה. וכן סמכו על הפסוק בתהלים: „שש אנוכי על אמרתך וגו'“, שכל מצוה שקבלוה ישראל עליהם בשמחה, עדיין עושין אותה בשמחה. עד כאן מהספר „ויקרא אברהם“.

(ה) נהגו לקשט את קירות החדר שבו מתקיימת ברית המילה ברדידים צבעוניים, שתולים אותם משני הצדדים של הכניסה לחדר, ולרוב בוחרים בצבע אדום⁹).

(7) בימים האלה שרבים עושים את ברית המילה בשעות המאוחרות של אחרי הצהרים, צריך להזהר שלא יקבעו את השעה מאוחר מדאי, כי לפעמים קורה שמעכבים את הברית בגלל קרוב או משהו אחר שעוד לא הגיע (ולפעמים קורה שהמוהל עצמו מאחר) והמילה מתעכבת עד בין השמשות או קרוב לזה. על כן זריזין מקדימין למצוות.

(8) כי, בדרך כלל, התינוק מתרפא לגמרי מפצע המילה רק כעבור שלשה ימים, ואסור לגרום לו צער בשבת (שיכול לגרום גם לחילול שבת).

(9) משערים שזה מנהג שנשתייר מימי האנוסים שלא היו יכולין להכריז על קיום מצות המילה, ותולים רדידים אלה בכדי שהקהל ידע שכאן יש ברית, ומה העדפת הצבע האדום, סמל לדם מילה. (ועיין בספר „יהדות לוב“ עמוד 386 וכן להלן בסוף הערה 10).

(ו) המנהג להדליק נרות בזמן המילה¹⁰).

(ז) הסעודה שעושין בברית המילה היא סעודת מצוה¹¹).

(ח) אבי הבן יעמוד על ידי המוהל בשעת המילה בכדי להראות שהוא שלוחו.^{אוצר החסידים}

(ט) אבי הבן יברך ברכת „להכניסו” ו„שהחינו” בין מילה לפריעה¹²).

* * *

(10) בסנהדרין ל”ב ע”ב: „אור הנר בברור חיל — משתה שם משתה שם.” ורש”י כתב: אור הנר בברור חיל, ביום, או נרות נראים הרבה בלילה, סימן הוא כמו שצועק „משתה שם, משתה שם.” והתוספות כתבו שם: „מכאן נהגו להדליק נר במילה. ומה שנהגו לפרוס מפה על הפתח, משום דאמר במסכת בבא בתרא (צ”ג): „מנהג גדול היה בירושלים: כל זמן שהמפה פרוסה על הפתח אורחין נכנסין” (עד כאן מדברי התוספות).

וראיתי בדברי רש”י שם שכתב: „אורחין נכנסין, ותקנה טובה היא לקבלת אורחין, שידעו כי שם יאכלו, וילכו שם לאכול” עד כאן. ויש לשער, לדעתי, כי הרדידין שאנו תולים, כנ”ל, הם המשך למנהג „המפה הפרוסה על הפתח”. ויתכן שזהו היסוד למנהג שהיה בכל קהלות לוב, שלברית המילה (וכן למצות „פדיון הבן” שהוא המשך טבעי לברית המילה), נכנסין גם אנשים שאינם מוזמנים, ורבים שאינם מכירים בכלל את בעלי השמחה, אלא מעת ששומעין שירי מילה, או רואין הרדידין, נכנסים לזכות במצוה, כי עצם תליית הרדידין (כמו המפה הפרוסה) היא הזמנה לכל, וכדברי רש”י הנ”ל.

(11) ועיין למעלה בהערה 6.

(12) זהו המנהג הנהוג אצלנו, והוא כדעת מרן בשלחן ערוך יורה דעה סימן רס”ה, שאבי הבן מברך בין חתיכת הערלה לפריעה. וראיתי כאן בישראל מוהלים אחדים שאמרו לאבי הבן לברך לפני המילה. והיא הדעה שהובאה בטור בשם רשב”ם „שחידש להנהיג לברך „להכניסו” קודם המילה דוקא: אבל ר”ת כתב שאין צריך לשנות המנהג.”

והטורי זהב כתב „נראה לי שאם האב הוא המל את בנו יעשה כדעת רשב”ם ויברך את שתי הברכות „על המילה” ו„להכניסו” (ובודאי גם ברכת שהחינו — העורך) לפני המילה, כי בין המילה לפריעה יהיה טרוד באמצע עשיית המצוה ואיך יפסוק או בברכה, ועוד שיש צער לתינוק שיפסיקו בין חיתוך לפריעה וכו’, ע”ש.